

# SIŽP vstúpila do jubilejného pätnásteho roku svojej činnosti

**Slovenská inšpekcia životného prostredia (SIŽP) vznikla v roku 1991 zlúčením Slovenskej vodohospodárskej inšpekcie a Štátnej technickej inšpekcie ochrany ovzdušia. Tento rok je teda jubilejný pätnásty v jej činnosti. Nastúpila do neho s viacerými pozoruhodnými výsledkami, ktoré dosiahla v roku 2005. Podrobnejšie sme si o nich pohovorili s generálnym riaditeľom SIŽP RNDr. Otom Hornákom.**

**Koľko kontrol a s akým výsledkom ste vykonali v minulom roku?**

Bolo ich presne 3 531, čo je o 661 kontrol viac ako v roku 2004 a napríklad až o 1 074 viac ako v roku 2003. Porušenie právnych predpisov sme zistili pri 1 209 kontrolách, čo je 34,2 percenta z celkového počtu kontrol. Podiel porušenia právnych predpisov sa vlni oproti roku 2004 znížil o 4,8 percenta. Previnilcom sme uložili 828 pokút v celkovej výške 19 136 984 Sk. Oproti roku 2004 to bolo o 70 pokút viac, pričom celková suma pokút bola približne na rovnakej úrovni. Uložili sme tiež 217 opatrení na nápravu zistených nedostatkov.

**Vieme, že popri plánovaných kontrolách vykonávate aj kontroly na základe podnetov občanov a rôznych inštitúcií. Koľko takýchto podnetov ste riešili vlni?**

Od občanov, mimovládnych organizácií, podnikateľských subjektov, colných úradov, polície, orgánov štátnej a verejnej správy, ako aj od anonymných pisateľov sme dostali celkovo 546 podnetov, čo bolo o 129 viac ako v roku 2004. Z nich sme 475 riešili vo svojej kompetencii a 71 podnetov sme odstúpili na vybavenie iným orgánom. Porušenie zákona sme zistili pri 204 podnetoch.

**Prejdime na kontrolnú činnosť vašej inšpekcie podľa jednotlivých zložiek životného prostredia. Začnime inšpekciou ochrany vôd.**

Z 3 531 kontrol, ktoré sme vykonali v minulom roku, ich najviac, 1 514, uskutočnili práve naši inšpektori ochrany vôd, ktorí tiež uložili najvyššiu sumu pokút v rámci šiestich útvarov SIŽP - celkovo 7 455 384 Sk. Porušenie právnych predpisov zistili pri 336 kontrolách, čo znamená podiel 22,2 percenta z vykonaných kontrol. Zaregistrovali sme 119 prípadov mimoriadneho zhoršenia vôd, na vzniku ktorých sa v najväčšej miere (58 %) podieľali ropné látky. Naši inšpektori skontrolovali vlni aj 308 producentov odpadových vôd a 213

čistiarní odpadových vôd (ČOV). Zistili, že najlepšia situácia je v tých ČOV, ktoré prevádzkujú vodárenské spoločnosti, naopak, nedostatky sú hlavne u prevádzkovateľov malých ČOV. Pokiaľ ide o najvyššie pokuty, za mimoriadne zhoršenie vôd sme uložili dve pokuty v súhrnnej sume 1,2 milióna korún Tehelniam Temako, a. s., v Hanušovciach nad Topľou, 150 000 Sk hydinárskej farme Bodok vo Veľkom Lapáši, ktorá patrí Hybravu, a. s., a 100 000 Sk Vinici, a. s., v rovnomennej obci. Za porušenie povinností pri zaobchádzaní s nebezpečnými látkami dostalo pokutu 120 000 Sk Spektrum, a. s., Trenčín a 80 000 Sk Hornonitrianske bane Prievidza, a. s. Západoslovenskej vodárenskej spoločnosti, a. s., sme uložili pokutu 100 000 Sk za vypúšťanie odpadových vôd z ČOV v Bánovciach nad Bebravou.

**Áké boli v minulom roku zistenia inšpektorov ochrany ovzdušia?**

Vykonali 468 kontrol, pričom porušenie zákona zistili pri 163 z nich, čo je 34,8 percenta z celkového počtu kontrol. Za porušenie právnych predpisov uložili 163 pokút vo výške 4 594 000 Sk a 154 opatrení na nápravu nedostatkov. Z celkového počtu 468 kontrol bolo 420 inšpekčných a 48 meraní emisií. Inšpekčné kontroly boli zamerané najmä na plnenie všeobecných podmienok prevádzkovania vo firmách. Ich nedodržanie sme zistili u 26 prevádzkovateľov. Pri meraniach emisií sa zistilo prekročenie emisných limitov v ôsmich prípadoch. Naši inšpektori ochrany ovzdušia kontrolovali v minulom roku napríklad aj dodržiavanie ustanovení zákona o ochrane ozónovej vrstvy Zeme a kvalitu pohonných látok na čerpacích staniách. Obzvlášť závažujúce bolo až vyše 110-násobné prekročenie povoleného obsahu síry v motorovej naftě na dvoch čerpacích staniách na východnom Slovensku. Najvyššiu pokutu, 1,4 milióna Sk, sme uložili Kovohutám, a. s., Krompachy za opakované znečisťovanie ovzdušia v tomto východoslovenskom meste. Bola to aj najvyššia pokuta v rámci celej SIŽP v minulom roku. Spoločnosť OLO v Bratislave dostala za nedodržiavanie určených emisných limitov pokutu 250 000 Sk. Trefou najvyššou bola pokuta 130 000 Sk, ktorú musela zaplatiť spoločnosť Silometal v Sečovciach za prevádzkovanie lakovne v rozpore s dokumentáciou a za ďalšie nedostatky.

**V ostatnom čase sú „ostro sledované“ aj kontroly v oblasti odpadového hospodárstva...**

Je to naozaj tak a ich oprávnenosť dokazujú aj zistenia našich inšpektorov odpadového hospodárstva. Vlni vykonali 748 kontrol, z ktorých až pri 393 kontrolách (52,5 %) zaznamenali porušenie právnych predpisov. S tým súvisí aj najvyšší počet pokút, ktoré uložili v rámci celej SIŽP - 288 v celkovej výške 5 357 200 Sk. Kontrolovali pôvodcov odpadov, prevádzkovateľov zariadení na

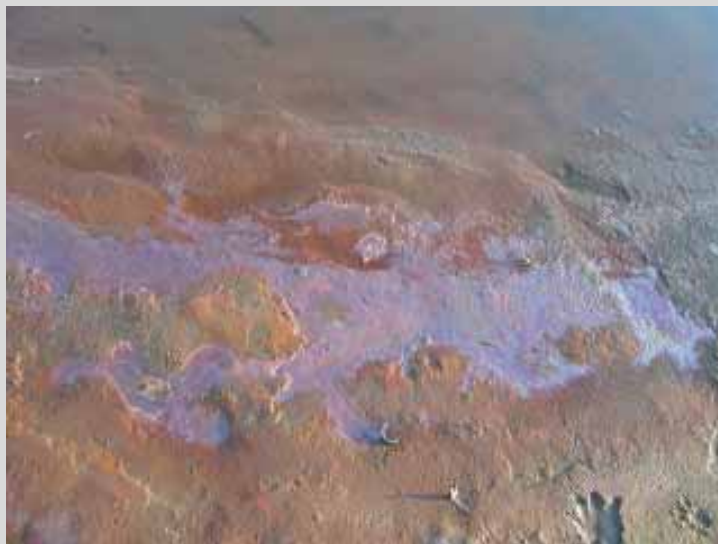


RNDr. Oto Hornák, generálny riaditeľ SIŽP

zberu a zberu odpadov, obce pri nakladaní s komunálnym a drobným stavebným odpadom, výrobcov a dovozcov vybraných komodít, nakladanie so starými vozidlami, povinnosti vyplývajúce zo zákona o obaloch či platenie poplatkov za uloženie odpadu. Aj v minulom roku sme pokračovali v osvedčenej spolupráci s inšpektormi odpadového hospodárstva Českej inšpekcie životného prostredia. V ostatnom období sme ju zamerali predovšetkým na problematiku nezákonnej cezhraničnej prepravy odpadu, ktorou sme sa nedávno zaoberali aj na spoločnom trojdňovom pracovnom stretnutí na pôde našej inšpekcie. V tejto oblasti sme nadviazali tiež konkrétne kontakty s partnermi v Rakúsku, Nemecku a Holandsku. Pri objasňovaní nezákonnej cezhraničnej prepravy odpadu aktívne spolupracujeme aj s Policajným zborom SR a colníkmi. Najvyššiu pokutu v minulom roku, 180 000 Sk, uložili naši inšpektori odpadového hospodárstva spoločnosti Martoš v Topoľčanoch za neplnenie základných povinností pôvodcu odpadu. Spoločnosť ASBIS SK v Bratislave dostala pokutu 120 000 Sk a spoločnosť Peugeot Slovakia 110 000 Sk za to, že ako dovozcovia určených výrobkov neplatili včas a v plnej výške príspevok do Recyklačného fondu a tomuto fondu tiež nezaslali hlásenie o objeme dovozu.

**Čo podstatné zistili vlni inšpektori ochrany prírody a krajiny?**

Celkovo vykonali 669 kontrol, pričom porušenie právnych predpisov zistili pri 300 z nich, čo znamená podiel 44,8 percenta. V rámci SIŽP riešili najviac podnetov, 205, pričom porušenie zákona zistili pri 78 z nich. Za zistené nedostatky uložili celkovo 165 pokút vo výške 1 400 400 Sk. Najväznejším nedostatkom aj v minulom roku bolo nedostatočné zvládnutie výkonu štátnej správy obcami pri výrube drevín. Opakovalo sa tiež nedodržiavanie podmienok na rôzne činnosti na chránených územiach, na ktoré treba súhlas, resp. výnimku orgánu ochrany prírody. Viaceré podnety mimovládnych organizácií a Štátnej ochrany prírody poukazovali na poškodzovanie biotopov európskeho a národného významu,



Vodu najviac znečisťujú ropné látky

najmä pri lesohospodárskej a vodohospodárskej činnosti. Veľký počet podnetov sme evidovali v súvislosti s odstraňovaním následkov kalamity vo Vysokých Tatrách. Najvyššími pokutami, ktoré uložili naši inšpektori ochrany prírody a krajiny v minulom roku, boli dve pokuty po 95 000 Sk. Jednu dostala spoločnosť EUROPA SC v Banskej Bystrici za výrub 28 stromov bez súhlasu orgánu ochrany prírody. Druhú sme uložili spoločnosti GOIMPEX Bratislava za to, že na ploche približne 3 ha na zjazdovej lyžiarskej trati Nová Hoľa - Donovaly, v ochrannom pásme Národného parku Nízke Tatry, zlikvidovala existujúce trvalé trávne porasty, pričom odstránili vegetačný pôdny kryt až po kamenistý substrát.

#### Ako sa vám darí v oblasti inšpekcie biologickej bezpečnosti?

Vzhľadom na to, že tejto činnosti sa venujeme iba od druhej polovice roka 2003, môžem s jej výsledkami jednoznačne vysloviť spokojnosť. Inšpektori biologickej bezpečnosti vykonali vlani 116 kontrol, pričom porušenie zákona zistili v 8 prípadoch, čo je 6,9 percenta z vykonaných kontrol. Uložili dve pokuty a dvanásť opatrení na nápravu nedostatkov. Pokutu 100 000 Sk dostal Ústav experimentálnej endokrinológie Slovenskej akadémie vied za použitie genetických technológií (GT) a geneticky modifikovaných organizmov (GMO) v zariadeniach, ktoré nie sú zapísané v registri zariadení a bez súhlasu na prvé použitie v uzavretých priestoroch, a 50 000 Sk Ústav experimentálnej onkológie SAV za použitie GT a GMO bez súhlasu na prvé použitie v uzavretých priestoroch. Osobitne nás potešil výrazný prienik našich inšpektorov biologickej bezpečnosti do Európy. SIŽP sa totiž v minulom roku stala členom európskej siete inšpektorov biologickej bezpečnosti pôsobiacej v rámci Európskej únie pod názvom „European Enforcement Project“ (EEP). Prítom na konferencii o geneticky modifikovaných organizmoch v Dubline sa vedúca odboru inšpekcie biologickej bezpečnosti Inšpektorátu životného prostredia v Banskej Bystrici RNDr. Janka Schwarzová stala členkou výkonného a riadiaceho výboru EEP, zastupujúcou všetky nové členské štáty EÚ.

**Zostal nám posledný z vašich šiestich odborných útvarov, ktorý sa zaoberá integrovaným povolením a kontrolou...**

Jeho špecifikom je, ako hovorí jeho názov, že má nielen kontrolné, ale predovšetkým povolovacie kompetencie. Podľa zákona o integrovanej prevencii a kontrole znečisťovania životného prostredia z roku 2003 totiž SIŽP vydáva integrované povolenia na činnosť priemyselných i poľnohospodárskych prevádzok od určitej kapacity. Toto povolenie musia prevádzky získať najneskôr do 30. októbra 2007, po tomto termíne nebudú môcť bez neho vykonávať svoju činnosť. V súčasnosti evidujeme približne 545 prevádzok, ktoré by mali integrované povolenie získať. V roku 2004 vydali naše štyri regionálne inšpektoráty prvých 69 povolení, vlani už 133. Z nich bolo najviac povolení, 43, vydaných pre prevádzky zaoberajúce sa nakladaním s odpadmi, 18 pre prevádzky zameriavajúce sa na výrobu a spracovanie kovov, po 17 v energetike a chemickom priemysle, 14 pri spracovaní nerastov a 24 bolo ostatných prevádzok. V tých podnikoch, ktoré už integrované povolenie majú, vykonávali naši inšpektori kontroly plnenia jeho podmienok. V minulom roku uskutočnili 16 takýchto kontrol, pričom v 9 prípadoch zistili porušenie podmienok. Štyrom subjektom uložili za to pokuty v celkovej výške 180 000 Sk.

#### Ako by ste stručne zhodnotili vašu minuloročnú činnosť?

Našou trvalou prioritou je zvyšovanie úrovne a účinnosti kontrolnej činnosti. Čísla a ostatné fakty, ktoré som uviedol, svedčia o tom, že v tomto trende sme úspešne pokračovali aj vlani. Na domáce „scény“ sme



prehľadili kontakt s podnikateľskými subjektmi a ostatnou verejnosťou v tom zmysle, aby v nás nevideli len prísny sankčný orgán, ale partnera, na ktorého sa môžu kedykoľvek s dôverou obrátiť. Medziročné zníženie porušenia právnych predpisov takmer o päť percent hodnotíme pozitívne aj v tomto kontexte, považujeme ho aj za výsledok našej dlhodobej systematickej práce. Vlani sme výraznejšie vykročili tiež smerom „von“, do Európy. Naše zahraničné kontakty siahajú už nielen k tradičným partnerom do Českej republiky, Poľska či Maďarska, ale oveľa ďalej, do zakladajúcich i nových členských krajín Európskej únie. Aktívne sme sa zúčastňovali na viacerých medzinárodných projektoch, čo nám umožnilo získať nové poznatky. V tejto konfrontácii sme sa však zároveň presvedčili, že úroveň činnosti našej inšpekcie je porovnateľná s úrovňou inšpekcii životného prostredia v najvyspelejších krajinách Európskej únie.

Zhovárať sa Michal Štefánek

## Európska konferencia o podzemnej vode 2006



Konferenciu organizuje rakúska strana v rámci svojho predsedníctva EÚ pod záštitou UNESCO od 22. do 23. júna 2006 vo Viedni a je určená širokému spektru odbornej verejnosti. Konferencia sa bude zaoberať aspektmi politiky, vedeckej doktríny a všeobecnej európskej právnej štruktúry, týkajúcej sa chemickej kvality podzemných vôd a implementácie časti Rámcovej smernice o vode 2000/60/EC, ktoré sa týkajú podzemnej vody a iných európskych smerníc. Kľúčovou témou konferencie bude nová dcérska smernica EÚ, vzťahujúca sa na ochranu podzemnej vody proti znečisteniu.

#### Všeobecné informácie

Podzemná voda je jedným zo základných zdrojov pitnej vody a zdrojom vody pre poľnohospodársku a priemyselnú účely. Vo veľkom počte prípadov, podzemná voda je hlavným zdrojom povrchových vôd a je nevyhnutná pre existenciu prírodných ekosystémov. Kvantitatívny a chemický stav podzemnej vody závisí od veľkého množstva antropogénnych vplyvov spôsobených napr. poľnohospodárskou činnosťou, infraštruktúrou, priemyslom či skládkami. Preto manažment podzemnej vody sa stretáva s rôznymi konfliktmi protichodných názorov na využívanie a ochranu podzemných vôd.

Európska konferencia o podzemnej vode 2006 vo Viedni vytvorí priestor pre vzájomnú komunikáciu, kde sa o kvalite podzemných vôd bude diskutovať v závislosti od rôznych druhov politik, administrácie, vedy a priemyslu a i. Hlavným záujmom je diskutovať o harmonizovanom a efektívnom spôsobe implementácie relevantných smerníc EÚ a ako k tomuto procesu môže prispieť veda a výskum. Spoločná právna požiadavka na úrovni EÚ je dosiahnuť a udržať adekvátny kvantitatívny a chemický stav európskych podzemných vôd najneskôr do roku 2015.

#### Tematické zameranie

Tematické zameranie konferencie je založené na implementácii Rámcovej smernice o vode, ako aj novej dcérskej smernice o podzemnej vode, ktorá bude dôležitým krokom k harmonizácii ochrany podzemných vôd, a tým k posilneniu rovnocennej súťaže v celej Európe.

#### Prvý deň

Prvý deň konferencie bude venovaný právnej štruktúre ochrany podzemných vôd v EÚ a prezentácii právnych zmien týkajúcich sa podzemných vôd na európskej úrovni. Európska komisia a jej pracovná skupina zameraná na problematiku podzemných vôd predstavia špecifické riadiace dokumenty, napr. pre monitoring podzemnej vody a budú informovať o stave implementácie Rámcovej smernice o vode.

Členské štáty predložia správu o určitých aspektoch implementačného procesu Rámcovej smernice o vode. Správa sa bude týkať úspechov, odporúčaní a poučení, ako aj problémov, s ktorými sa bude nutne popasovať v nadchádzajúcich rokoch.

#### Druhý deň

Druhý deň konferencie sa zameria na spoluprácu vedy a politiky a na výmenu informácií. Výskumné aktivity poukážu na to, akoby mohli prispieť k ochrane podzemných vôd a kvality, podporiť implementačný proces relevantnej legislatívy, čo doplní prezentácia projektov zaoberajúcich sa integráciou ochranných aspektov na lokálnej a regionálnej úrovni a projektov podporujúcich výmenu informácií. Počíta sa s vystúpením zástupcov napr. vodárni, priemyslu, poľnohospodárstva, ekologických združení, ktorí vyjadria svoje stanoviská k tejto legislatíve.

#### Rokovanie okolo okrúhleho stola

Rokovaniami a diskusie okolo okrúhleho stola s politikými reprezentantmi, administráciou, vedou a zástupcami dotknutých oblastí sa zamerajú na európsku legislatívu týkajúcu sa podzemnej vody a na ďalšie kroky do budúcnosti, ktoré završia Európsku konferenciu o podzemnej vode 2006.

#### Ďalšie informácie:

[http://www.umweltbundesamt.at/en/umweltschutz/wasser/wasser\\_events/eu-grundwasser2006/](http://www.umweltbundesamt.at/en/umweltschutz/wasser/wasser_events/eu-grundwasser2006/)